

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy óra . . . . . — „ 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSÉTT, Mária-utca 1. sz.
 a kir. ítélőtábla épületével szemben.
 hova az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:
PÉCSÉTT, Mária-utca 1-35 szám
I. EMELET
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek föl

A mi jogakadémiánk.

Pécs, 1895. július 19

Az idei kultusz-budget tárgyalásakor a miniszter a hazai jogakadémiákra vonatkozólag kövendő elv gyanánt hangoztatta, hogy „a mely jogakadémia életrevaló, fejlesztessék, a melyik azonban nem az, pusztuljon.“

Ez a kormányi kijelentés készítette a pécsi jogakadémia tanári karát ama kérdés boncolására, vajjon a mi jogakadémiánk a fejlesztendő, vagy a pusztulásra kárthatottak közé tartozik-e, s ennek eredményeként fekszik előttünk az a terjedelmes emlékirat, melyben a tanári kar a leggondosabb tanulmány árán és lelkes ügyszeretettel kimutatja, hogy a pécsi jogakadémia, városunk tanintézeteinek eme gyöngye, nagy kulturpolitikai jelentőségénél fogva, élet- és fejlődésképes volta mellett okvetlenül fejlesztendő a haladó kor igényeihez képest s eme fejlesztést igen helyesen az állam feladatának mondja, mert az 1836. évi 24. törvénycikkkel becikkelyezett ez az akadémia nem egyszerű felekezeti iskola, hanem országos jellegű intézet.

A pécsi jogakadémiának ezt az országos jellegét az idevágó források lelkiismeretes felhasználásával és megdönthetetlen erejű érveléssel emeli a tanári kar emlékiratában minden kétséget kizáró bizonyosságra. Már a nagynevű alapító intenciója is az volt, hogy a Pécsről Győrré áthelyezett királyi akadémia helyébe állítson egy ahhoz teljesen hasonló intézetet s ezzel eleget tegyen ama közhajnak, melyet előtte Baranya, Tolna, Somogy, Bács és Verőce megyék fejeztek ki. A fenkölt gondolkozású püspök ennek az óhajjának teljesítésére, saját szavai szerint, az 1548. évi 6. törv.-cikk 4. §-a által kötelezve érezte magát, mert ez a törvényszakasz a főpapak kötelességévé tette, hogy a tudományokat terjesztő iskolákat alapítsanak; már pedig országos törvény bizonyára nem felekezeti, hanem országos jellegű tanintézetek létesítéséről intézkedett.

De hogy Szepesy püspök nem az egyházmegyei hatóságnak alárendelt, hanem országos

jellegű intézetet akart létesíteni, kitűnik abból az intézkedéséből is, hogy az általa letett 100.500 p. frtot nem a káptalannál helyezte el, hanem fele részben Pécs városánál, fele részben pedig Esterházy Pál hercegnél. Az alapítványi vagyon kezelését s az a fölött való intézkedés jogát sem tartotta fön a püspöknek, vagy a káptalannak, hanem azt az egyházmegyei hatóságtól teljesen független bizottságra ruházta, melynek tagjai a lyceumi igazgató, a zirci apát, Pécs város hatóságának két tagja és három tanár. Végül a tanulmányi rend és iskolai fegyelem tekintetében, melyeknek a győri kir. akadémiaéval teljesen egyezniük kell, a pécsi lyceumot a győri kir. főigazgatónak, tehát állami elöljárónak rendelte alá.

A Szepesy alapítványát megerősítő királyi leirat is kifejezetten a haza közjavanak előmozdítására rendeltnek mondja ezt az alapítványt, mely fölött a legfőbb felügyeleti és rendelkezési jogot a felség magának tartja fenn. Ezt a királyi rendelkezési jogot néh. Girk püspök 1864. évi dec. 20-án Pécs város tanácsához intézett átiratában olyképen hangsúlyozta, hogy az alapítvány feletti rendelkezési jogát magának sem bátor eltulajdonítani, miután az ily rendelkezési jog kizárólag ő csász. és kir. apostoli Felségét illeti.

Az intézet országos jellegéről tesz tanuságot az 1836. évi 24. törv.-cikk is, mely Szepesy alapítványát — a kiküldött bizottság javaslata szerint — mint a haza oltárára a magyar nemzetnek hozott áldozatot kívánta a becikkelyezés által megörökíttetni. De országos jellegének tünteti fel a pécsi joglyceumot az a királyi adomány is, melylyel V. Ferdinánd ez intézet alapját a kir. kincstárból kiutalványozott 9186 frt 17 kr. rral öregitette.

A pécsi jogakadémia visszaállítása iránt 1865. évben a kormány és Pécs város hatósága közt folyt tárgyalások és a helytartótanácsnak az intézet visszaállítását elrendelő 1865. évi intézvénye is országos jellegének bizonyítja az intézetet, mert határozottan ki lett kötve, hogy a pécsi jogakadémia mindenben a közvetlen királyi és kormányzati rendelkezés alatt álló kir. jogakadémiák min-

tájára szerveztessék, nem pedig úgy, miként a csak állami felügyelet alatt álló, különben pedig egy tanulmányi és vizsgálati rend meghatározása, mint a tanárok alkalmazása és javadalmazása tekintetében autonómice szervezett és a kormányval egyházi főhatóságaik útján, tehát csak közvetve érintkező felekezeti akadémiák vannak szervezve.

A visszaállító kormányzati rendelkezések szerint a püspök nevezi ki ugyan a tanárokat, de a püspök, eltérőleg a felekezeti intézeteknek e részben fennálló jogaitól, az államilag megállapított minősítvényi szabályokhoz van kötve, és a püspök által kinevezett tanár kinevezése még csak a kormányhatósági jóváhagyás által válik jogerőssé.

A kormány közvetlenül intézi rendeleteit a pécsi jogakadémiához és ennek havi üléseiről vezetett jegyzőkönyveket az intézet igazgatója szintén közvetlenül terjeszti fel a kormányhoz, nem pedig — miként a protestáns felekezeti jogakadémiáknál — egyházi főhatóságaik közvetítésével.

Jogakadémiáknak eme kétségtelenül országos jellege dacára 1881. évben egy püspöki szabályzat készült és nyert megfoghatatlan módon kormányhatósági jóváhagyást, a mely ezt az intézetet teljesen kiforgatja az alapító által célzott, a király, törvényhozás és kormányhatóságok, sőt eddigi püspökeink által is feltétlenül elismert országos jellegéből.

Ez az 1881-iki szabályzat a tanárok kinevezésének jogát végérvényes hatálylyal a püspök jogkörébe vonja s csak arra kötelezi, hogy a megtörtént kinevezést a miniszternek bejelentse, míg az 1865-iki főkormányzati leirat világosan kiköti, hogy az igazgató és tanárok kinevezése mindenkor a kormány jóváhagyásának fentartassék. A visszaállító rendelet kikötötte azt is, hogy a pécsi joglyceumi tanárok fizetései a kir. jogakadémiákra nézve meghatározott összegekben állapítandók meg és a pályázatban világosan ki- teendő, hogy a kinevezett tanárok kilátással bírnak rendes tanári állomásra és a kir. jogakadémiai tanárokéval teljesen egyenlő illetékekre és nyugalmazási igényekre, mégis az 1881-iki püsp. szabályzat szerint a püspök a tanárok fokozatos előléptetésére

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Sztambulow.

Kanászoknak, csirkefogóknak és bieskás banditáknak nem szabadság és alkotmány kell, hanem kancsuka. Igenis, most jó uton járnak a bolgárok, a mikor metropolitájukat elküldték a muszka cárhoz kancsukáért s a mikor fejedelmük a gyomrát erősíti ahhoz a történelmi nagy jelenethez, melynél majd a muszka zsandárok lábuk közé szedik lehajtott fejét s belé ütök abba az atyuska hűbér-koronáját.

A Boris-gyerek nyugod'an euclizhatik; most már Sztambulow vérevel lehet felmázolni bölcsője fejéhez a fejedelmi koronát. Sztambulow pedig ime a kis bandita államnak a második vértanúja. Az első Battenberg Sándor volt, a kinek fejedelmi alakját a halátlanság csalódása idő előtt letörte s a ki ott nyugszik a gondozatlan szófiaí sirban; siketnéma kis fia se nem ezredtulajdonos, se nem herceg, hanem kegydíjat élvező katonai árva. Melléje tér most lélek-nagyságra hozzá illő munkatársa, tanácsadója, szerencsétlenségében egyetlen hive: Sztambulow; a kit politikai ellenfelei a főváros nyílt utcáján nappal szuraknak és lövetnek le, mint egy kőbor veszett ebet.

A küszöndzsei basa egykori pipatöltője, mint ellenségei nevezték gúnyosan, a bolgár Bismarck, a minek barátai tartották, eljátszta földi szerepét s mint egy rém tragédia hőse az utolsó jelenésben, vonagló testére ráborítja a halál szürke köpenyét.

Szegény Sztambulow: ha nem töltötte volna küzdelmes ifjúságának egy részét a budapesti diák-

lakások bohéme környezetében, ha nem szivta volna jó korán magába a magyar nemzet dicső szabadságért való küzdelmeinek lelkesítő példáját, a magyar-ügy rokonszenvét; akkor talán soha sem lett volna a független Bulgária legrettentetlenebb harcosává s akkor még ma is muszka penzió élhetne kényelmesen, a helyett, hogy csonka karokkal, szédarab-olva kelljen sirba szállnia, s fejfájára oda írja a zsarnok hatalom dölyfös epitauiumát: „Igy bünteti a rettenetes Oroszország azokat, kik mindenható akaratának ellenszegülnek.“

Az a két porba hullott kéz, mely annyit tett és alkotott, most boszura hívja fel Európa népeinek igazságérzetét a század humanizmusa és a megsértett népjog nevében a politikai hasmetező Jack-ok ellen, kiknek kezei nyomát annyi névtelen áldozat teste jelöli a keleti kérdés drámáinak rettentő jelenetezéseiben, mely a kötél, gyilok és csapóajtó rekvizitumai közt válogat. Már Grotius kimondta volt, hogy egy csapat haramia nem méltó az állam névre, nem vehet részt a népek ama közösségében és szoli daritásában, mely a jog és erkölcs eszményeinek közös kultuszán épül. Ha Európa nemzetközi jogrendszere számúzi védő bástyái közül a kommunizmust és a nihilizmust, akkor mikép tűrhetne meg, vagy szentesíthetne elismerésével oly állapotokat, melyekben a gyilkosság politikai eszköz és a társadalmi jogrend merő illúzió?

**

Ott lakott Szófia közepén egy szerény polgári kinézésű házban, melyben Micheletnek Robespierrel adott remek jellemzése szerint „minden beszélt.“ A falak, a gerendák, a küszöb, az ajtó szigorú tisztasága mind azt mondták: „Itt lakik a megveszteget-

hetlen!“ Kopott ruhája nőcseléd nyitott ajtót a látogató előtt s vezette egy tágas, világos, de butorozatlan elő szobába. Ezt az utat be sokszor megtette a büszke Kóburg is, ha bizalmasan akart értekezni államminiszterével, kinek egyetlen hibája volt, hogy nem akart hiu külsőségekkel imponálni a tömegnek.

Egyszerű modoru, keresetlen férfi volt, s élénk fekete szemekkel, közepesen kisebb természetű, erősen barnult arcával, melyet körszakáll övezett, úgy nézett ki, mint azok az igénytelen ügyvéd politikusok, a kik Olaszország parlamentjét töltik meg napidíj nélkül, csupán egy vasuti szabadjeggyel a zsebükben.

Sztambulow soha sem használta föl helyzetét arra, hogy rohamosan meggazdagodjék; pedig nagy és virágzó vállalatok erre módot adhattak volna.

Az ő minisztersége alatt létesült az a hatalmas vasúthálózat, mely Bulgária fővárosát egyfelől Belgráddal, Budapesttel, Béccsel; másfelől Filippopolis, Drinápolylyal és Konstantinápolylyal kötötte össze. Ő hozott ezzel először létre közvetlen érintkezést a kelet és nyugat, Párizs és Konstantinápoly közt.

Es nem-e megdöbbentő végtet most, hogy azt az embert, a ki Európával annyiszor dacolt, nem az általa annyiszor kihívott hatalmak buktatták meg, de egyenesen saját népe, saját fejedelme döfte a tört testébe?

Panica vére most megboszulta magát rajta. De mit szóljunk a gőgös fejedelmhez, kiben az Orleáns- vérvé annyi idő múltán újra fölbuzdult, hogy emlékeztessen arra az őseire, kit saját Bourbon rokonai azzal fogadtak, ha belépett: „Vigyázzatok tényéraitokra és poharaitokra!“ És míg a forradalom nagyszájú Sardanapálja, Orleáns Fülöp, szarvasbőr ingpáncélban

nézve teljes szabadságot tart fenn magának, az előléptetést a más jogakadémiáknál megállapított előléptetési időszakon túl is elhalaszthatja, a tanárok fizetése pedig az alapítványi tőkének ereje által szabályoztatik, minden tekintet nélkül a más akadémiáknál szabályozott fizetés mennyiségére, ezen kívül az előléptetésnél különösen figyelembe veendőnek rendeli, vajjon a tanár megjelenik-e a hitszónok által tartandó isteni szolgálaton, és nem mulasztja-e el az ünnepélyes feltámadási és urnapi körmeneteken való megjelenést.

Igaz, hogy a pécsi jogakadémia alapítványi tőkéje nem elegendő arra, hogy ez az intézet az 1865-ki főkegybírói rendelkezés szerint minden tekintetben egy szinten tartassék a kir. jogakadémiákkal; igaz az is, hogy a püspök nem kötelezhető jogilag egy nem felekezeti jellegű tanintézet fenntartási költségeit a püspökség jövedelméből fedezni, illetőleg pótolni: de mindebből még nem következik az a joga, hogy egy alaptása óta országos jellegű intézetnek vegyes természetű, mert a püspöki alapítványon kívül még kir. kincstári, városi és magántermészetű hozzájárulásokból is keletkezett alapítványi vagyonát tisztán felekezeti jellegűnek nyilvánítsa s királyi elhatározással és kormányi intézkedéssel a kir. akadémiákkal egyenlőnek rendelt ezt az intézetet a saját kizárólagos joghatósága alá vonja.

Az 1881. évi püsp. szabályzat jogakadémiánk tudományos színvonalát határozottan lefokozni van hivatva, mert tanári karának minden egyes tagja a dolog természetéből folyólag minden erővel azon van, hogy magának egyebütt biztosabb és jobban dotált állást szerezhessen, s így az intézet egymásután veszt el legjobb tanerőit, mi aztán természetesen visszahatással van az intézet látogatottságára is.

Adassék meg tehát Pécs városának jogakadémiája úgy, miként azt ősi jogánál és kulturmissziójánál fogva méltán megérdemli; állítsassék vissza a pécsi jogakadémiának az a jogos belserveszete, melyet az 1865-ki kir. legfelsőbb elhatározás határozottan kikötött, vagyis állítsassék vissza a főiskolának a kir. jogakadémiákkal való teljes egyenlősége és adassék meg neki fennállása és továbbfejlődésének minden anyagi eszköze, hogy tanárai jogos igényeinek, valamint az intézet könyvtári és egyéb szükségleteinek kielégítése mindenben a kir. akadémiákkal egyenlő mértékben történhessék.

A pécsi püspök kijelentette, hogy az alapítványi jövedelmein túl való áldozathozatal részéről elérte véghatárát, de a kultuszminiszteriumhoz 1880. november 12-én intézett felterjesztésében beleegyezését is adta abba, hogy a lyceumi alap

egy Pécselt felállítandó kir. akadémiának átengedjék: elvárhatja tehát Pécs városa, mely a magyar kulturának annyi évszázadon át erős végvára volt, hogy a kormány a püspök ez ajánlatát komolyan megszívlelje s itt a kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő jogi szakiskolát létesítsen.

Hirek.

Pécs, 1895. július hó 19.

— **(Postamesteri kinevezések.)** A pécsi posta igazgatóság kerületében újabban a következő postamesterek nevezettek ki: Hitzhaus Péter Albertfalura; Odor Mária Gamásra; Régeni István Gödre sz. Mártonra; Scharl Anna Homok sz. Györgyre; Szabó Ilona Konyira; Schar-Romy Lenke Kozmadombjára; Hayden Lajos Mocsolád pályaudvarra; Mesterházy Árpád Nádasra; Forintos Lajos Stridóra; Mézáros Ida Szabásra.

— **(Adó mindig csak adó.)** A pécsi székesegyházi uradalom úgy adta ki bérbe egyik birtokát, hogy nemcsak a birtokért, de a bérleti ügyletért eső adót is a bérlő tartozik megfizetni. Dacára ennek a szerződésnek, a székesegyházi uradalmat mégis külön megrótatták az illető birtok után eső adóval. Ez ellen az uradalmi ügyvéd felebbezést jelentett be stegnap érkezett le a pénzügyi legfőbb bíróság döntvénye, mely szerint bizony az uradalom maga is tartozik megfizetni az adót, hiába lett légyen kisítve, hogy azt a bérlő tartozik megfizetni. Mert — ugymond az indokolás — ha a bérlő nem volna köteles az adót még az uradalom helyett is megfizetni, ugy minden esetre nagyobb bért fizetett volna, így tehát az a különbözet, a mit a bérlő adó fejében az uradalom helyett fizet, az uradalom javára számítható be mint bérfizetés, mely után az uradalom szabályszerű jövedelmi adó alá vonandó. Így aztán a bérlő is, az uradalom is fizet adót.

— **(Utonálló helypénzszedők.)** Hiába bocsátotta ki Vaszary Gyula, Pécs sz. kir. város rendőrfőkapitánya f. évi február hó 26. án falragaszok útján is azt a rendeletet, mely a helypénzbérlővel kötött szerződés 11. pontja értelmében „igazolt megrendelésre hozott cikkek után azon esetben, ha a fuvarozók mint a szerinti szállítólevelet mutatnak elő: haszonbérlő helypénzt nem szedhet;” mert azok a más garasára éhes helypénzszedők feltartóztatják a kocsi és utközben, bár a kövezetvámot annak helyén és idején kifizette, még helypénzt is követelnek. Ily jogtalan és törvénytelen eljárásról már többször emlékeztünk meg, a mire illetékes helyen éppen annyit hederítettek, mint a helypénzszedő urak a főkapitány ur idézett rendeletére, a mire, ugy látszik, fittyet hánynak. Tegnap is Csukás Zoltán helybeli bádogos egy kocsit a szent szállított a megfelelő és előírás szerint való kísérő szállító levél mellett a maga számára és nem eladásra. Mégis a helypénzszedő fogdmeg 80 krt zsarolt helypénz címén a tu

Sztambulow csakhamar belátta, hogy az orosz politikát nem a rokonszenv vezeti, hanem az érdek. A felszabadított kis Bulgáriát egyszerre azonban nem merthe orosz provinciává tenni, hanem megkezdte ravasz politikáját: a lakosság megvásárlását.

Csakhamar hatalmas orosz párt keletkezett ott, a melyet egyre erősítettek az orosz miniszterek és kormányok. De a bolgár nemzetben mégis felülkerekedett a szabadság érzete, megválasztotta Battenberg Sándort fejedelemnek. Az orosz cselszövény megbuktatta ezt is.

Ekkor állott ki a küzdő térre Sztambulow, hogy gátat vessen az orosz befolyásnak. Ifjui tüzzel, a szabadság eszméjétől buzdítva fogott hozzá nehéz feladatának kiviteléhez. És a feladatot megoldotta.

Az interregnum alatt kezébe ragadta az uralmat s megfékezte Kaulbars tábornokot, a ki cinikus módon izgatta a bolgárokat. Megfékezte a többi orosz ügynököket, elhallgattatta az orosz-barát pártot és az egész Európa ellenzése dacára fejedelemmé választotta Kóburg Ferdinánd herceget, a magyar honvéd tisztet.

Az orosz cselszövényeknek ezzel még korántsem szakadt végük. Évekig kellett küzdenie Sztambulownak, hogy megszilárdítsa a trónon fejedelmét. Összeesküvéseket nyomott el, merényleteket tolt meg, pártot szervezett, rendezte az ország pénzügyeit; és habár azt nem tudta kivinni, hogy Ferdinándot az európai uralkodók elismerjék, kivitte azt, hogy a hatalmak békében állottak Bulgáriával és pártjára keltek az orosz befolyás ellen.

Ferdinánd fejedelem trónját Sztambulow építette fel. Kilenc esztendeig állott Bulgária élén, s e kilenc év modernizálta a keleti országot. Nem tagadható, hogy néhol tulszigoruan járt el, hogy sok vér, talán

datlan fuvarostól, a kinek azonban pénzét az illető bádogos már visszatérítette, és az ezek ellenében adott 2 db sárga és 4 db lilaszínű cédulát nálunk helyezte el letétbe, hogy megmutathassuk mindenkinek: Ime, Pécselt szabad az utonállás, még nyugtatvány is adnak róla! Bizony nem értjük, hogy mire való a hatóság? Ugy látszik, állandó rovatot kell nyitnunk az efféle visszaéléseknek.

— **(A városi gyámpénztár)** a lefolyt június hóban készpénzben 37.196 frt 15 krt; takarékpénztári könyvecskékben 1.009.201 frt 24 krt; magán kötvényekben jelzálogi biztosítás mellett 415.194 frt 37 krt; értékpapirokban 106.933 frtot; szelvényekben 3244 frtot; tartalékalapban 22.746 frt 33 krt; ékszerekben 570 frt 30 krt kezelte. A pénztár június 12-én váratlanul megvizsgálatván, minden a legnagyobb rendben találtatott. A kamathátralék 1087 frtot tesz ki, mely behajtás végett a tiszti ügyésznek kiadatott. Magán feleknek június hóban 4300 frt árvtári kölcsön adatott ki kamatozásra.

— **(Egy zsebkendő miatt.)** Szép leány volt Szabó Klári, szebbet ritkán lehet látni! A szeme kék, mint a hamvas kőköny; haja sötét, mint a bogár. Ott szolgált a Ferenciek-utcájában és ha hetivásárkor a csibés piacra ment, bizony utána veszett egy kicsikét a férfiak szeme. Csunya nép ez a férfi nép, mert hogy ugy szereti a szépet. De Szabó Klári nem igen tördött ezzel, neki már megvolt a magáé. Suta Kálmán, egy daliás kovácslégy volt a szive választottja, a ki a mellett, hogy jól tudta forogtatni a pörölyt, értett ahhoz is, miként kell dévajosan megszoritani a leányok derekát. Egyik gyár-utcai bormérő helyiségben ismerkedtek meg táncmultság alkalmával. Egy ideig boldogan sütkéreztek a szerelem napjának perzselő sugarában. Egyszer aztán valami baj történt közöttük. Egy zsebkendő csinálta a bajt, mely a legénynél volt a melyet egy leány-pajtásának tulajdonául ismert fel a Klári. Nem kérdezett a szeretőjétől többet, nem szólt egy szót se neki, hanem gyufa-öldatot ivott a szegény szerelmes Szabó Klári. Tegnap vitték haza szekéren falujába. Ki tudja, felgyógyul-e valaha?

— **(Levált szikladarab.)** Hatalmas dörmögés volt hallható tegnap este felé a Kardos ut aljában. A fel alá sétálókon valami idegen félelem vett erőt és szokatlan zörej hallatára, de csakhamar magyarázatát lelték a dolognak. A sétauttól balra egy hatalmas kőbánya áll, melynél számtalan ember dolgozik, több kevesebb veszedelem közepette. Tegnap is, minden erősebb mütét nélkül egy több mázsára menő sziklatömeg vált le a bánya oldaláról, okozta aztán a leirt robbanást. Szerencse, hogy azon helyen ép nem dolgoztak, így nem is esett senki baleset.

— **(A kiállítás bélyegei.)** Julius eleje óta már az összes postahivatalokban felragasztják a külföldre menő levelekre a kiállítás bélyegeit. Ezek a bélyegek mindenesetre hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a külföld figyelmét a millenniumi kiállítás iránt felköltsük. A kereskedelmi miniszter újabban elrendelte, hogy a színes bélyegeket ne csak a levelekre, hanem a külföldre címzett újságokra, folyóiratokra és csomagokra is felragaszassák.

ártatlan is tapadt kezén; de azért országotól és fejedelmétől a hálának más nemét érdemelte volna.

Mult év május havában adatták be vele lemondását. A lemondás valódi oka máig sem ismeretes.

Beszéltek egy regényes históriáról. Sztambulownak viszonya volt Szavov hadügyminiszter feleségével, ami miatt Szavov öt párbajra hivta ki. Sztambulow nem fogadta el a kihívást, mert arra szerinte ok nem volt. Szavov lemondott s a fejedelem nem azzal töltötte be állását, a kit Sztambulow proponált. Ez lett volna oka a lemondásnak.

Mások szerint a „keresd az asszonyt“ volt az oka lemondásának. Ferdinánd fejedelem két évvel ezelőtt megházasodott. Elvette Bourbon Lujza hercegnőt és — mint a orosz nyelvek beszélnek — befolyást engedett neki a politikába. És Lujza fejedelemasszony-nak nem tetszett ez az akaratérős férfi, a ki csak úgy sakkban tudta tartani az országot, mint fejedelmét. Elég az hozzá, hogy Sztambulowot elbocsátották.

A megsebzett oroszán visszavonult és veszélyt jövendőlt Bulgáriának. Veszélyt, a mely végenyészettel fenyegeti.

Es a jólat beteljesedni látszik. Az ország zavarog. Az a darázsfészek, a melyet csak egy Sztambulow erős keze tudott elzárni, nyüzsög, mozog.

A fejedelem Karlsbadban üdül s azalatt otthon egyre tornyosulnak a vészfelhők, melyek elsöprik majd el ingatog trónt.

Orgyilkos kezek ledöfik Bulgária megszabadító-ját és megfenyegetnek mindenkit, a ki nem orosz. Ez az első lépés az örvény felé, a melyre Sztambulow rámutatott.

Ki tudja, mi következik ezután?

jött a konventbe, hogy megszavazza unokaöcsse halálát, addig Ferdinánd Karlsbadban fürösztli hosszú orrát és elernyedt tagjait, miután megpecsételte legjobb alattvalója halálos ítéletét. A művelt világ lelke elborul a politikai Machiavellizmus eme gyűlöletes példájára és sötét sejtelmekkel tekint a jövőbe.

* * *

Az 1876-iki bolgár felkelésben jelentékeny részt vett egy ifju poéta, a ki épp oly ügyesen forgatta a kardot, mint a lantot. Lantjával buzdította rabságban levő népét, kardjával megmutatta az irányt, a melyben haladnia kell. Ez az ifju poéta, a fanatikus forradalmár Sztambulow István volt.

A török vérről nyomta el ezt a forradalmat. A falvakat ledögte, az embereket legyilkoltatta, a vágyont elkobosta. De éppen ebből a vérengzésből kelt új életre a bolgár szabadság.

Sztambulownak és társainak menekülniök kellett, s ott kellett hagyniök az oly sok sebből vérző hazát.

Egy ideig Románia adott nekik menedéket; de később tovább kellett menniök, hogy küzdjenek a szabadságért. És Európa az ő pártjukra állott. Gladstone, a nagy angol, addig-addig hangoztatta, hogy meg kell torolni a Bulgárián massacrést, míg végre is ürtüget kapott a szent Oroszország arra, hogy megtámadja a törököket.

Állítólagos célja Bulgária felszabadítása volt s ez az állítólagos cél volt az egyedüli, a mely némi rokonszenvet tudott az oroszok iránt a háboruban felkelteni. Ezt a háborút Sztambulow is végig küzdötte. Ekkor még jó barátoknak nézte az oroszot.

A háboru félig elérte célját. Bulgária felszabadult a török iga alól, de csak azért, hogy a felszabadítóknak essék áldozatul.

— **(Gondatlan szülők.)** A szülei gondatlanság áldozta lett a napokban a Szászvár melletti ugynevezett Lovinusz féle malom tulajdonosának három éves kis leánya. Az anya távollétében a kis leány atyja után a malomba tipegett, a hol a fogak kerekkel játszó kis baba elveszté testének egyensúlyát és arccal előre bukott a kerek közé, melyek a gyenge testet egy pillanat alatt oly erővel szorították össze, hogy a szegény kis lányka azonnal szörnyen halt. A közelben foglalatokodó apát a gyermek jajkiáltása és a malom megállása figyelmeztették a katasztrófára. Három ember erejére volt szükség, hogy a holttestet a fogak közül kiszabadíthassák. Az eset a járásbíróaság előtt van. A tanulság ebből az, hogy jobban kell vigyázni a kis gyermekre.

— **(Pályázat.)** Az 52 ik gyalogezred kerületi, kiegészítő hadparancsnoksága pályázatot hirdet 25—50 frtig terjedő alapítványi segélydíjra, melyet Mouser Ferenc tett le. Pályázatnak teljesen vagyontalan és méltánylást érdemlő katonai orvosi árvák. A kérvények (keresztlevél, szülők halotti bizonyítványa és szegénységi bizonyítványa) teljesen felszerelve f. évi szeptember 15-ig adandók be a fent említett hadparancsnoksághoz.

— **(Gyilkosság Darányban.)** Barcsról írják lapunknak: Csendőreink már 8 nap óta Darányban tartózkodnak, hogy az ott e hó 3 án éjjel elkövetett gyilkosság tettesét kézrekerítsék. Az esetről tudósítónk a következőkben számol be. Palotai János községi éjjeli őr rendes őrzését teljesítette e hó 3-án éjjel, midőn észrevette hogy a nagykorú kapuja tárva nyitva áll, holott azelőtt egy negyed órával, midőn arra ment, be volt zárva. Ez a körülmény annál inkább gyanút keltett a lelkiismeretes éjjeli őrben, minthogy már 11 óra elmúlt és a korcsma helyisége zárva volt, abban teljes sötétség uralkodott. Gyanúja alapos volt; mert amint a kapun belül ért, a pince ajtót nyitva látta és hogy valaki gyertyával benn van. Nem szólott senkinek, elsielt társáért Faragó József éjjeli őrért, ketten azután lesbe állottak és várták a tolvajt. Faragó eközben valamit sugva mondott társának, de bármily halkan tette is ezt (elég ügyetlenül) a pincében levő ember meghallotta, és ezáltal észrevette, hogy tetten érik, nem várva, hogy érte menjenek, a pincéből felszaladt, mire Palotai utját állotta, köztük dulakodás támadt és a tolvaj Palotait meglötte erre azután megugrott; a lövés jól talált, mert az éjjeli őr halva rogyott össze. Faragó látván társának vesztét, uccu neki, vedd el magad, elfutott. A lövésre a házbeliel is fölébredtek, az udvarra száltak. Amint ott a meggyilkolt embert meglátták, rögtön a bírőért és orvosért mentek, az első Barcsra csendőrségért küldött, az orvos pedig csak a halált konstataálhatta. Boncolás alkalmával Palotai melleben 18—20 sérétet találtak, ez okozta halálát. A vizsgálatra Rákosi csendőrhadnagy vezetése alatt 20 csendőr van kirendelve. Hat gyanúsak látszó egyént már le is tartóztattak, ezeknél vagy 10—15 fegyvert, löport és nagyobb mennyiségű sérétet találtak, amiből következtetik, hogy a tettesek vadászok. Vallani eddig egyik se vallott, de a csendőrségnek van reménye, hogy a tettest rövidesen kiderítheti. A vizsgálat erélyesen folyik.

— **(Csődbe került)** még 1889-ben Kellner Sándor pécsváradai kereskedő. A csődtömeg jókora lehetett, mert ügye még most sincsen egészen lebonyolítva. Mivel pedig annak idején elmulasztotta egyik nagyobb hitelezőjét barátságos egységgel megkínálni, ez bepanaszolta Kellnert család bukásért. Ezért adott volna ma számot Kellner a pécsi kir. törvényszék előtt; de hát bármiké is erőlködött magánpanaszos ügyvéd, a család bukást nem tudta reá bizonyítani. Azért a mulasztásáért azonban, hogy mérleget nem készített, hogy hiteles könyvet nem vezetett, a törvényszék 50 frt pénzbüntetésre ítélte, enyhítő körülményül tudván be azt a csődöknél szokatlan körülményt, hogy a passzívakkal szemben oly jelentékeny aktívák voltak, hogy a hitelezők 50 százalékos kielégítést nyertek; sőt ha nem húzódik oly sokáig a csőd eljárás, majdnem az egész követeléstüket megkapták volna. Vádlott megnyugodott az ítéletben; magánpanaszos képviselője felebezett.

— **(Mégis csak tolvaj.)** Miskovits Mari dardai cigányasszony még a mult év őszén bemászott a kerítésen szomszédjának az udvarába, innét a nyitott ajtón át a szobába, a hol felpakolta magát különböző ruhaneműekkel, észrevétlenül hazatért. Unokája fején azonban a károsult felismerte a saját kendőjét, mely aztán nyomra vezetett és az összes lopott holmikat megtalálták. Egyszer már állott e miatt törvényt a vén cigányasszony, rá is huztak egy esztendő, de a kir. tábla feloldotta az ítéletet, azal hogy előbb a károsultat eskessék meg arra nézve, vajjon a Miskovitsnél talált lopott dolgok mind az övéi voltak-e? A cigányasszony a mai végtárgyaláson oly ügyesen védte magát, hogy a törvényszék csakis tulajdon elleni kihágásban mondta ki bűnösnek és e miatt nyolc napi elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős. Mikor aztán a cigányasszonnyal kifelé haladtak volna a börtönörök, nevetve sugta oda Maximovich tolmács-

nak: — Mégis csak én loptam el; de ezt csak magának mondom ám meg.

— **(A fővárosba ment meghalni.)** Schrandl Mariika, Schrandl szegzárdi építkezési vállalkozó ifju szép leánya néhány nappal eselőtt Bpestre utazott, hol elment a Császárfürdőbe és ott egy kabinban marólyuggal megmérgezte magát. A mentők ellenmérget adtak a leánynak, de ez már alig menti meg a haláltól, mert a mérég teljesen összeégette belső részeit. Az életunt leány három levelet hagyott hátra. Egyet atyjának, egyet nővérének és egyet „egy jótévedőnek“ címmel. Tettenek okát egyik levelében sem mondja meg.

— **(Veszekedő kocsisok.)** Egyik külvárosi korcsmában történt, hogy két fiakkor csendes iddögált a kiállott napi fáradoalmak után. Hogyan, hogyan sem, a lovakra került a sor a beszéd folyamán, a Gergő Mihály sehog sem akart a 48 ból engedni mondván, hogy az ő lovai grófi istállóból valók.

— Dehog azok — mondja Here Márton, — soh'sem voltak azok grófi istállóból!

— De igen is azok!

Folyt a beszéd, majd már hadonázni kezdtek, végre az ideges természetű Gergő felkapta a félliteres üveget a Here felé csapta; szerencse, hogy nem találta ártatlan kocsisársát. A kocsmáros belátva a helyzet szigorúságát beszüntette a bor feladást, jó éjt kívánva veszekedő vendégeinek, kik, lehet, haza felé folytatták vitájukat.

— **(Halál munkaközben.)** Barcslepről írják lapunknak: Biró József napszámos ma reggel mint rendesen munkára indult a Dráva partjára. Dolgozott is nyolc óráig, a mikor is fél órai szünet alatt leült társával reggelizni, bizonyára nem gondolta akkor, hogy utoljára falatozik. A jóízűen elköltött reggeli után ismét munkához állott, de alig hogy megkezdte, hirtelen összeesett, s mire társai körülvették, már meg volt halva. A gyorsan odahívott orvos csak a beállott halált konstataálta. Szélhűdés vetett véget életének. A szerencsétlen társai zsákókból készült hiedeg ágyra fektették, még a hatóság részéről jegyzőkönyv felvétele végett a kiküldöttek megérkeztek. Holttestét azután beszállították a halottas házba, ahol a hivatalos boncolást holnap végzik. A szerencsétlen napszámos nős, és öt gyermek atya, akik most kenyérkereső nélküli maradtak.

TÁVIRATOK.

Az osztrák-magyar diplomácia Sztambulow meggyilkolásáról. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A közös külügyminiszter felhatalmazta a N. Fr. Pressét a következő sorok közlésére:

Az osztrák-magyar külügyi kormány nem habozik Ferdinánd fejedelemet és a mostani bolgár kormányt a Sztambulow ellen elkövetett gyilkosságban való morális bünrészeséggel vádolni.

— **Ferdinánd fejedelem részvéte.**

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ferdinánd bolgár fejedelem a következő táviratot intézte Sztambulow özvegyéhez:

„Megbotránkozással és fájdalommal eltelve és a rettenetes halállal szemben csakis kiváló tulajdonságairól emlékezve meg annak, a ki a bolgár hazának oly elévülhetlen szolgálatokat tett, könyveivel a legmélyebb és legfájdalmasabb részvételmet egyesítem, kérve a mindenhatót, hogy támogassa önt e borzasztó megpróbáltatásban és vigasztalja meg annak a tudatával, hogy a történet örökké meg fogja a hazafi emléket őrizni, kit utálatos merénylet az imént szakított el barátainak szeretetétől. Ferdinánd.“

— **A milleniumi sorsjegyek kiltása Ausztriából.** A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata) Bécsből felhivatalosan jelentik: Eddigelé kétes volt, hogy vajjon a magyar osztrák-sorsjáték igazgatósága által a budapesti milleniumi kiállítás alkalmából kibocsátott sorsjegyek elárulhatók-e Ausztriában. A legilletékesebb helyről kijelentették, hogy az ilyen sorsjegyek vétele és eladása Ausztriában tilos és a jövedéki kihágási törvény szerint fog büntetetténi.

— **Választás Angliában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata) Eddigelé megválasztott: 278 unionista, 68 liberális, 36 ir és 2 munkáspárti. Az unionisták 57, a liberálisok 10 helyet nyertek. Sir John Morley volt miniszter New-Castle-ban megbukott Couddas konzervatív jelölt ellenében, a kit 300 szótöbbséggel választottak meg.

— **A cubai felkelés.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Egy jamaikai hajó jelentti, hogy egy angol hadihajó elfogott egy amerikai goelette-t, a mely fegyvereket szállított a felkelők számára. Az amerikai hajó legénységének azonban sikerült a fegyvereket még idején a tengerbe vetni, úgy, hogy mire az angol tisztek a hajóra léptek, már gyanus rakományt nem találhattak.

— **Beszakadt mecset.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik, hogy Galatában tegnap este a Mustafa pasamecset főkupolájának egy része beszakadt, épen mialatt istentiszteletet tartottak. Két imám, a muezzin és 12 ember a romok alatt lelték halálukat, a közönség többi része, mintegy százan, a legnagyobb félelemben a kijárat felé tódultak, miközben számosan többé-kevésbé súlyos sebeket szenvedtek.

Művészet, irodalom.

Felhívás előfizetésre. Éppen tiz esztendeje, hogy első kötetem, a „Költemények“ napvilágot látott. Négy évvel később, 1889-ben követte az „Ujabb költemények“, melyekből ma már egyetlenegy példány sincs a könyvpiacra. A kötetek elfogytak, de irójuk azért névtelen maradt, mint azelőtt, noha országszerte éneklik, hogy „Hej, be hangos a Becsali csárda“ és széles e hazában szól a „Fehér guya kolompja“ és annyi más nóta. Ennek, szerény véleményem szerint, különösen két oka van. Az első ok mostoha sorsom, mely soha nem engedte meg, hogy a főváros nemes versenyre hevítő levegőjébe juthassak, s közelebből érintkezsem az irodalmi közvélemény hangadó elemeivel. A második teljesen subjectiv: zárkózott természetem, mely szinte szerénytelenségnek tartotta volna, hogy dolgozataimmal a fővárosi szépirodalmi lapok ajtaján kopogtassak. A vidék göröngyéhez tapadva dalolok magamnak s annak az egypár embernek, aki meghallgatja. Az Akadémianak egyik nagyobb elbeszélő költeményemet ért dicsérete s műsértő barátaim itélete után azonban úgy érzem, hogy nem meddő munkát végeztem a magyar irodalom mezején s hogy költeményeim megérdemelnek az olvasó közönség részéről némi figyelmet. Hogy e figyelmet felköltsem és a közönség érdeklődése által bebizonyítva lathassam, elhatároztam, hogy összegyűjtve adom ki összes eddig irt költői műveimet. Vajjon meghallgatnak-e újra? Vajjon a balítélet, mely hazánkban a „vidéki író“ névhez atokként tapad, nem riaszt-e majd sokakat vissza kötetem megszerzésétől? Vajha csalódnám! A kötet, mely mintegy 35 ivnyi tartalommal magában foglalja eddigi verses dolgozataimat, „Husz Esztendő“ címen ez év december havában jelenik meg. Kiadóm, Kner Izidor Gyoma (Békés megye) minden lehető elkövet, hogy a kiállítás a nyomdai művészet mai előhaladottságának megfelelően. A nagy nyolcad-rét alakú szép velinpapírra nyomott vaskos kötet ára fűzve 2 frt 50 kr., diszes kötésben pedig 3 frt 50 kr., mely összeg a kiadó nevére augusztus hó végéig elküldtven, a megrendelők a kötetet bérmentve kapják meg. Gyűjtők 8 előfizető után egy fűzött, — 15 előfizető után pedig egy diszkötésű példányt kapnak. Hazafias tiszteletem kifejezése mellett maradtam Győrött, 1895. évi június hó 25-én Balog István.

Törvény-kiadások. Megjelent az 1894: XXXII. törvénycikk a gyermekek vallásáról és az 1894: XXXIII. törvénycikk az állami anyakönyvekről, továbbá az 1894: XXXI. törvénycikk a házassági jogról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal ellátta dr. Imlig Konrád, kuriai bíró. Második bővített kiadás. Budapest, 1895. Kiadja Ráth Mór. Az első ára 70 kr., a másodiké 1 frt 20 kr.

Bűnügyi tárgyalások.

Július hó 22.

3577. Pilisi József és társai ellen lopás miatt.
3356. Vogl Ádám és társa ellen sikkaasztás miatt.
4483. Schulcz Lipót ellen két rendbeli csalás miatt.

Július hó 25.

3798. Leopold János ellen erőszakos nemi kőszülés miatt.
3794. Koleszár Peró és társa ellen szemérem elleni erőszak miatt.
3990. Keztyüs László ellen lopás miatt.

Laptulajdonos
SZAUTTER GUSZTÁV

Felelős szerkesztő
PLEININGER FERENC.

TAIZS JÓZSEF
kiadó.

NYILT-TÉR +)

CZIRER JÓZSEF a saját, ugy gyermekei: dr. Czirer Elek s ifj. Czirer József, valamint a széleskörű rokonság nevében is, mély fájdalomtól áthatott szívvvel jelenti a szeretett kedves jó gyermek, fivér illetve rokkonnak

CZIRER LALOS

nyug. cs. és kir. sorhajó hadnagynak, Stajeroszág Neumarkt városában f. hó 14-én reggeli 1/4 óraker, élte 40 ik évében, váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei f. hó 16-áni délutáni 4 óraker, a r. kath. hitvallás szertartásai szerint, ugyan a neumarkti községi sirkertben örök nyugalomra elhelyeztettek; az engesztelő szt. mise-áldozat pedig a megboldogult lelki üdvéért, ugyanott a városi plébánia templomban f. hó 17-én reggeli 1/8 óraker, a Mindenható Egek urának bemutatott.

Itt helyben Pécssett a gyász isteni tisztelet f. hó 20-án reggeli 10 óraker fog a várbeli plébánia templomban megtartatni, melyre a megboldogult rokonai, jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak.

Kelt Pécssett, 1895. évi július 18.

Nyugodjék békében!

Hirdetések:**ZONGORA RAKTÁR**

XXXXXX

és

kölcsönző**INTÉZET**

XXXXXX

THIERFELDER A. BÉCS

VII/3. Burggasse 71.

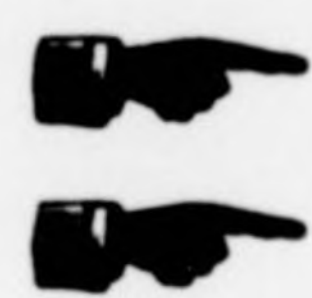
**Legnagyobb raktár zongora és harmóniakban.
Eladás készpénzfizetés és részletfizetésre.**

Olcsó kölcsön díjak.

Bécs és a vidék részére

Pályázati hirdetés.

A Pécsi Kölesönös segélyző Egyletnél üresedésben levő

segéd-könyvelő állásra

mely (600 frt) hatszáz forint évi fizetéssel és a szokásos jutalékkal van javadalmazva: egy évi próbaidő fenntartásával ezennel pályázatot hirdetek. A pályázni kívánók tartoznak a szakmájukba vágó **elméleti és gyakorlati** képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt, sajátkezűleg irt folyamodásukat alulírtnál **1895. évi augusztus 5-ik napjáig** benyújtani. Az állást elnyerő egy évi fizetésnek megfelelő 600 frtot tartozik óvadékkul letenni.

Kelt Pécssett, az 1895. július 19-én tartott igazgatósági ülésből.

Kindl József

v. igazgató.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. t. közönségnek tudomására adni, hogy

**könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatvány-
raktár és papirkereskedésemmel**

Pécssett, Mária- és megye-utcza sarkán

(a királyi-táblai épület átellenében) levő saját házamba költöztem át. Tisztelettel

TAISZ JÓZSEF.